

Intervju z mag. Lilijano Madjar, direktorica regionalne razvojne agencije Ljubljanske urbane regije

»Inovacije so po naravi takšne, da so praviloma pred svojim časom – včasih je treba še malce počakati, da lahko zaživijo«

Ljubljanska urbana regija združuje 25 občin osrednjeslovenske regije in je regija z največ znanja in kreativnega potenciala v Sloveniji. Tu imajo sedež številna podjetja, ki zaposlujejo pomemben delež slovenskega prebivalstva in ustvarijo več kot tretjino slovenskega bruto družbenega proizvoda. Na čelu RRA LUR, agencije, ki se ukvarja s pospeševanjem celovitega razvoja regije, je mag. Lilijana Madjar. Poudarja, da je za spodbujanje inovativnosti ključen dobro povezan, dinamičen in delujoč ekosistem, zato smo še posebej veseli, da je RRA LUR pristopil tudi k skupnemu projektu s SIS EGIZ (GENEH), in sicer s področja raziskav redkih genskih bolezni. »Prepričani smo, da lahko s povezovanjem znanosti, gospodarstva in politike soustvarimo boljšo prihodnost za bolnike ter spodbudimo razvoj inovativnih rešitev v zdravstvu.«

Pripravila: Tonja Blatnik, iUFC – Institute for Universal Future Communications

Intervju je dostopen na povezavi: <https://sis-egiz.eu/2025/04/08/intervju-lilijana-madjar/>

Ljubljanska urbana regija je na prvem mestu med slovenskimi statističnimi regijami po skupnem indeksu ustvarjalnosti (vir Regionalni razvojni dokument). Pokazatelj česa je to?

Regijski indeks ustvarjalnosti meri **ustvarjalni in inovacijski potencial regije** in temelji na treh glavnih dejavnikih: **talentih, tehnologiji in toleranci**. S talenti razumemo delež prebivalstva **z visoko izobrazbo**, prisotnost umetnikov, znanstvenikov in kreativnih delavcev. Tehnologija kaže na **raven inovacij**, raziskovalno-razvojne dejavnosti in število patentov. Toleranca pa odraža **odprtost za raznolikost** in sprejemanje novih idej, vključujoč odnos do prišlekov ter kulturne različnosti.

V Ljubljanski urbani regiji prebiva **nadpovprečno veliko izobraženih in kreativnih strokovnjakov** v primerjavi s povprečjem v državi. Z bogato ponudbo dejavnosti ter dobro povezano mrežo znanja, podjetništva in raziskovalnih ustanov tu obstaja **dinamično podporno okolje**, ki pa je tudi lepo in **prijetno za bivanje**. Tako privablja domače, vse bolj pa tudi tuje talente in inovativno naravnane ljudi.

Kaj je ključno, ko želimo spodbujati inovativnost?

Za spodbujanje inovativnosti je ključen dobro povezan, dinamičen in **delujoč ekosistem**, ki omogoča **prenos znanja in razvoj novih rešitev**. Na agenciji to zelo dobro razumemo, zato smo k temu pristopili sistematično in zasnovali **Regionalno inovacijsko strategijo (RIS)**. Strategija, ki je v Sloveniji **edinstvena**, predstavlja podlago za pravočasen odziv regije na ključno prihodnost – od digitalizacije in novih tehnologij do krožnega gospodarstva, razvoja socialne države in javnih storitev. Naša naloga je **ustvarjati inovacijsko klimo**, ki spodbuja inovativnost posameznikov, podjetij, javnega sektorja in civilne družbe.

Zastavljene projekte in cilje že uspešno uresničujemo. Tako smo pred kratkim v sodelovanju z državo vzpostavili **Regijski center mobilnosti LUR**, ki aktivno naslavlja **ključne izzive trajnostnega prometa** v regiji. Skozi bilateralno sodelovanje z Norveško, Islandijo in Lihtenštajnom smo v Sloveniji predstavili **model inovativnega javnega naročanja**, ki javnemu sektorju omogoča boljše **povezovanje z industrijo v zgodnjih fazah** naročil. S tem pridobi kakovostnejše in bolj prilagojene rešitve, hkrati pa optimizira celoten postopek. Naše sodelovanje s severnimi državami se je nadaljevalo na področju **krožnega gospodarstva**, kjer prenašamo dobre prakse in razvijamo nove modele trajnostnega poslovanja.

V strategiji so zapisani še številni odlični projekti, denimo **vzpostavitev laboratorija za inovacije z družbenim učinkom za zeleno in digitalno prihodnost**, načrtov in priložnosti je še veliko in jih bomo uresničevali skladno z razpoložljivimi sredstvi. Vendarle so **inovacije po naravi takšne, da so praviloma pred svojim časom** – včasih je treba še malce počakati na pravi trenutek, da lahko zaživijo.

Smisel inovacijske strategije pa tudi našega ključnega razvojnega dokumenta, **Regionalnega razvojnega programa LUR**, ki ga pripravimo vsakih sedem let, je regiji in vsem ključnim deležnikom **zagotoviti jasne smernice in trdno osnovo za razvoj (inovacij) ter omogočiti dostop do financiranja razvojnih projektov**. Na tej podlagi se krepi inovacijski ekosistem, spodbuja sodelovanje med različnimi deležniki ter ustvarjajo pogoji, da **inovacije preidejo v prakso**.

Od leta 2007 vodite razvojno agencijo Ljubljanske urbane regije. Kaj se je v tem času spremenilo? Kaj so največji potenciali?

V obdobju od leta 2007 do danes je LUR kljub številnim izzivom, kot so denimo pandemija in poplave, ki smo jih uspešno premagali, doživela **pomembne spremembe na bolje**. Število prebivalstva se povečuje, v zadnjem desetletju beležimo skoraj **4-odstotno rast**, kar pomeni **kar 20.000 prebivalcev več**. Ta trend kaže na privlačnost regije zaradi kakovostnih zaposlitvenih možnosti, programov izobraževanja ter obilice možnosti za rekreacijo in preživljanje prostega časa in je tako posledica naravnega kot selitvenega prirasta.

Sicer raste tudi povprečna starost prebivalk in prebivalcev LUR, v zadnjem desetletju se je povečala za leto in pol in zdaj znaša **42,7 let**, a vseeno ostajamo **regija z najmlajšo populacijo v državi**.

Gospodarska rast v LUR je bila v tem obdobju **izrazita**, zlasti v sektorjih kot so **informacijska tehnologija, raziskave in razvoj ter kreativne industrije**. Regija je postala **središče za številna mala in srednja podjetja** ter start-upe, kar je prispevalo k povečanju zaposlenosti in inovativnosti, se pa danes soočamo z izzivi, kot so **prilagajanje** gospodarstva na tehnološke spremembe in zagotavljanje **cenovno dostopnih stanovanj**. Razvoj poselitve se srečuje s številnimi **prostorskimi omejitvami**, predvsem na poplavno ogroženih območjih, tu so še konflikti med poselitvijo in drugimi rabami prostora. Izraziti so tudi **okoljski izzivi – LUR ima najvišji ogljični odtis v Sloveniji**. Problematično je denimo nadaljnje izdatno vlaganje v netrajnostne oblike mobilnosti.

Prav prometna problematika je v regiji med najbolj perečimi. LUR je izjemno **heterogena regija z razpršeno poselitvijo in izrazitim trendom centralizacije** delovnih mest v Ljubljani. **Odvisnost od osebnih vozil je zato visoka**, ekonomska rast in rast prebivalstva pa pomenita vse več opravljenih vsakodnevnih poti, predvsem v Ljubljano. **Rešitev** prepoznavamo **v vzpostavitvi zmogljivih in hitrih medregionalnih povezav javnega potniškega prometa** ter v bolj premišljeni **razporeditvi dejavnosti v prostoru** – od stanovanjske gradnje do delovnih mest in storitev. Dobro je, da je naposled dozorela **politična volja** in odločitev, da se poleg državnega in občinskih prostorskih načrtov izdela še **regionalni prostorski plan (RPP)**, ki bo premostil vrzel med njimi. Za LUR ga pripravljamo na agenciji in omogočil nam bo bolj premišljeno **povezavo prostorskega in prometnega načrtovanja**.

Generalno bo v regiji v prihodnje **ključno iskanje ravnovesja med gospodarskim razvojem, varovanjem okolja in izboljšanjem kakovosti življenja prebivalcev**, pri čemer pa bo treba upoštevati tako okoljske kot demografske izzive.

Ne glede na vse izzive pa ostajamo optimistični. Razlog za to je predvsem v tem, da smo v petindvajsetih letih delovanja uspeli zgraditi **izjemno zaupanje in odlične partnerske odnose z vsemi občinami**. Posebno moč daje našemu motorju ustanoviteljica, Mestna občina Ljubljana, a vizijo razvoja soustvarjamo vsi in zasledujemo skupni cilj skladnega razvoja. Lahko rečem, da se županje in župani zavedajo, da gre za **tek na dolge proge, kjer pridobimo vsi – predvsem pa prebivalci, za katere ustvarjamo boljše pogoje za življenje in delo**.

*Vizija razvoja LUR se glasi: **Inovativna. Zelena. Povezana. Kateri izzivi sodobnega časa so tisti, na katere mora regija še posebej paziti?***

Te tri besede, ki povzemajo našo vizijo, imajo **močan pomenski naboj** in so skupaj zagotovilo za bolj prijazno življenje v prihodnje. O inovativnosti smo že veliko povedali in poudarili **pomen naprednih tehnologij, podjetništva in digitalizacije**. Regija se razvija kot središče znanja, raziskav in inovacij, kjer so pametne rešitve osnova za trajnostni gospodarski razvoj.

»Zelena« **označuje usmerjenost v trajnostni razvoj, varstvo okolja in uporabo obnovljivih virov energije**. LUR želi postati zgled pri zmanjšanju ogljičnega odtisa, razvoju krožnega gospodarstva in ohranjanju naravnih virov. Zaobjema tudi zdravo hrano in gradnjo zdravega okolja, ki pogojujeta dobro počutje in visoko kakovost življenja.

»Povezana« **poudarja izboljšano mobilnost, učinkovitejše prometne povezave in sodelovanje med mesti, občinami ter drugimi deležniki**. Naš cilj je boljša dostopnost javnega prevoza, digitalna povezanost in krepitev regionalnega ter mednarodnega sodelovanja.

Poudariti moram, da je **povezovanje tisto, ki se ne sme nikoli utruditi** in je ključno za uspešen razvoj. Medsektorsko sodelovanje in interdisciplinarnost sta pogoja za uspešno upravljanje, ki drži vrata razvoju stalno odprta in edino omogoča uspešno **prihodnost**. Ta je polna izzivov – **podnebne spremembe, rastoča varnostna vprašanja, demografski izzivi**, vse zahtevnejše zagotavljanje zdravstvene oskrbe ... Planet z **globalizacijo** postaja vse manjši in naša dejanja imajo globalne učinke, ki se multiplicirajo, zato je še toliko pomembnejše, da ravnamo odgovorno.

Na RRA LUR na izzive odgovarjamo na različne načine, trenutno smo denimo zelo aktivno **vključeni v iniciativo za dvig konkurenčnosti Evrope** – v regiji smo po temeljiti raziskavi opredelili propulzivna podjetja, ki bodo lahko že letos kandidirala za več milijonov sredstev na razpisu ARIS, organiziranih v okviru nacionalne platforme STEP. Gotovo pa bi ob dodelitvi večje odločevalske moči, ki bi prinesla tudi večje in stabilnejše financiranje, lahko ponudili še učinkovitejše odgovore.

Lani se je z 21 župani občin Ljubljanske urbane regije podpisal sporazum za vzpostavitev javnega sistema izposoje električnih koles v ljubljanski urbani regiji. Koliko km se je že prekolesarilo, kakšni so napredki v e-mobilnosti?

Ljubljanska urbana regija se sooča z izjemnimi prometnimi obremenitvami – vsak dan se v prestolnico, kjer je četrtnina vseh delovnih mest v regiji, **na delo pripelje več kot 140.000 ljudi**. Dokler se ne vzpostavi učinkovit javni potniški prevoz, je treba najti hitre in učinkovite rešitve za zmanjšanje odvisnosti od avtomobilov.

Največji potencial smo prepoznali v **e-kolesarjenju, ki lahko prevzame del dnevnih migracij in predstavlja privlačno alternativo avtomobilu**, saj so razdalje do 15 ali celo 20 kilometrov povsem dosegljive. Za sodelovanje smo navdušili **21 županj in županov**, naknadno se bodo lahko priključile tudi druge občine. Pilotno smo ga že vzpostavili v Medvodah, v naslednjih štirih letih pa bo javni sistem za izposajo e-koles v regijo prinesel **94 novih postaj in 549 koles, ki bodo dopolnjevale obstoječi ljubljanski sistem**. Sistem bo enovit, uporabniku prijazen, omogočal bo izposajo z Urbano in enotno platformo za plačevanje ter rezervacije.

Vzporedno potekajo tudi pogovori o **dograditvi kolesarske infrastrukture**, ki bi zagotovila zvezne kolesarske poti po vsej regiji. Ključnega pomena je namreč, da e-kolesarjenje postane varna, udobna in privlačna alternativa avtomobilu. To so prave inovativne rešitve, ki lahko Ljubljansko urbano regijo postavijo na zemljevid najbolj razvitih regij tudi na področju trajnostne mobilnosti.

Mag. Lilijana Madjar, direktorica RRA LUR, pred Mestno hišo s podpisniki Sporazuma o vzpostavitvi sistema javne izposoje e-koles, oktober 2024. Foto: Nik Rován.

V regijah se spodbuja razvoj podjetništva tudi preko modela PONI. Med njegovimi cilji sta tudi razvoj človeških virov ter spodbujanje inovativnosti, podjetništva in gospodarstva. Zakaj inovativnost potrebuje tovrstne pobude? Kaj se je izkazalo za najbolj učinkovito?

Projekt PONI na agenciji s pomočjo kohezijskih sredstev z velikim navdušenjem izvajamo že šesto leto zapored. Omogoča nam, da stalno **prepoznavamo podjetniški potencial v občinah**, z demonstracijo uspešnih zgodb pa tudi aktivno **spodbujamo** oziroma opogumimo nove in nove posameznice in posameznike, da stopijo na podjetniško pot. V okviru **štirimesečne redne zaposlitve jim nudimo varen in dinamičen prostor za dodelavo njihovih dobrih zamisli**, ki jih pilijo pod vodstvom več kot 20 mentorjev, opolnomočimo jih za vstop na trg in vpnemo v okolje oziroma povežemo z deležniki, ki so relevantni za njihovo karierno pot.

PONI ni le odskočna deska za posamezne podjetnike – v program jih je bilo vključenih že **več kot 118**, – temveč igra ključno vlogo pri **krepitvi celotnega podjetniškega ekosistema**. Poudarek dajemo povezovanju in mreženju, saj ravno iz sodelovanja pogosto nastanejo rešitve, ki presegajo posamezna prizadevanja in prinašajo dolgoročne koristi za regijo. Še posebej pa smo veseli, da smo za PONIjevce uspeli zagotoviti tudi prostor, kjer lahko izmenično prodajajo svoje izdelke in storitve in jih predstavljajo javnosti. Lepo vas vabim, da **obiščete POP UP PONI trgovino v Plečnikovi trafiki na Tromostovju** in si ogledate, kaj vse imajo ponuditi – ne boste verjeli, koliko krasnih idej in reči! Objekt ni velik, njegova vloga za razvoj podjetništva pa je ogromna. Za zaupanje se imamo zahvaliti mestu Ljubljana, ki nam je ta kulturni spomenik prepustilo v upravljanje.

PONI je res odličen primer, kako lahko s premišljenimi pobudami ustvarjamo okolje, kjer se inovativne ideje le razvijajo, ampak tudi uspešno zaživijo.

Otvoritev Plečnikove trafike na Tromostovju v Ljubljani kot POP UP SHOP PONI, april 2024 – Dejan Marinčič, vodja projekta PONI LUR, mag. Lilijana Madjar, direktorica RRA LUR in podžupan mesta Ljubljana doc. Rok Žnidaršič. Foto: Urša Peršič.

RRA LUR vstopa v svet visoke tehnologije. Postali ste RRA LUR partner v EU Horizon projektu GeneH. Kaj se bo dogajalo?

Inovativnost in tehnološki razvoj sežeta na prav vsa področja, interdisciplinarnost pa njun doseg še krepi in je ključ do prebojev, ki spreminjajo družbo. Čeprav na agenciji ostajamo osredotočeni na strateške razvojne prioritete regije, redno izkoriščamo priložnosti, kjer lahko prispevamo k širšemu napredku. Ena takih je **edinstven center odličnosti za raziskave redkih genskih bolezni**, ki bo zaživel v okviru projekta GeneH. Gre za izjemno partnerstvo Kemijskega inštituta in Univerze v Coimbri ter predstavnikov znanosti, zdravstvenih ustanov in zastopnikov pacientov, industrij in oblikovalcev politik v Sloveniji in na Portugalskem. Center bo nudil **podporno okolje za razvoj kadrov in razumevanje redkih genskih bolezni v vseh sektorjih**. Na RRA LUR bomo skupaj s SIS EGIZ v projektu prevzeli pomembno vlogo pri **približevanju te tematike širši javnosti ter ozaveščanju odločevalcev o ključnih izzivih in priložnostih na tem področju**. Prepričani smo, da lahko s povezovanjem znanosti, gospodarstva in politike soustvarimo boljšo prihodnost za bolnike ter spodbudimo razvoj inovativnih rešitev v zdravstvu.

Članek je povzet s spletnega mesta SIS EGIZ: <https://sis-egiz.eu/2025/04/08/intervju-lilijana-madjar/> - vabljeni k ogledu!